

Herpes zoster, projevy a terapie

MUDr. et MUDr. Pavel Konrád

Kožní ambulance, Černošice

LaserMed, s. r. o., Praha

Herpes zoster (pásový opar) je akutní segmentální onemocnění s kožními a neurologickými projevy většinou typického klinického obrazu a průběhu způsobené virem varicella zoster (VZV) ze skupiny herpesvirů. Je výrazem reaktivace viru, který po primoinfekci pláňnými neštovicemi přetrvává v senzitivních gangliích lidského těla. K aktivaci dochází vlivem imunoprese dané věkem, onemocněním, imunopresivní léčbou nebo jiným zátěžovým faktorem. Řadí se mezi prekancerózy, a proto je doporučeno pacienty po proběhlém pásovém oparu screeningově vyšetřit. Zvláště u imunokompromitovaných jedinců může mít těžší průběh a být spojen s vážnými až letálními komplikacemi. Při výsevu v oblasti hlavových nervů (tzv. herpes zoster trigeminalis) je průběh provázen ještě dalšími projevy v důsledku lokalizace procesu, z nichž závažná mohou být oční postižení a extrémní trigeminální bolestivost. Při nedostatečné nebo pozdě zahájené terapii jsou následnou komplikací postherpetické neuralgie. Vzhledem k intenzitě a době trvání i několika měsíců jsou velmi obtěžující a vyčerpávající. Ve starší literatuře jsou řazeny dokonce mezi příčiny sebevražd. V prevenci pásového oparu se v posledních letech udělal velký pokrok. Článek pojednává o etiologii, klinických příznacích a současných terapeutických doporučeních.

Klíčová slova: pásový opar, klinický obraz, léčba.

Herpes zoster, symptoms and therapy

Shingles (herpes zoster) is an acute segmental disease with skin and neurological manifestations, usually typical of the clinical picture and course, which is caused by the varicella-zoster virus (VZV) of the herpesvirus group. It is an expression of reactivation of the virus, which persists in the sensitive ganglia of the human body after primoinfection with chickenpox. Reactivation occurs as a result of immunosuppression due to age, disease, immunosuppressive treatment or another stress factor. Since it is classified as precancerous, screening patients is recommended after shingles. The course of the diseases may be more severe in individuals with a compromised immune system, and it may even be associated with serious to fatal complications. Due to the location of the process, the course of herpes zoster trigeminalis is accompanied by additional symptoms, the most serious of which may involve eye problems and extreme trigeminal pain. Inadequate or late onset of therapy results in postherpetic neuralgia. Due to the intensity and the fact that it may even last several months, they are very bothersome and debilitating. In the older literature, shingles is even classified as a cause of suicide. Much progress has been made in the prevention of shingles in recent years. This article discusses the etiology, clinical signs, and current therapeutic recommendations.

Key words: shingles, clinical picture, treatment.

Geneze názvu choroby

Herpeton znamená v řečtině lezoucí – příměr k šíření jednotlivých eflorescencí, které postupně přibývají a připomínají hada (Obr. 1). Zoster znamená v řečtině pás – příměr pruhovitého výsevu (1). Tradičně se používá i třetí slovo v názvu choroby, které určuje, jaký dermatom byl zasažen.

Definice

Herpes zoster (pásový opar) je akutní segmentální onemocnění s kožními a neurologickými projevy většinou typického klinického obrazu a průběhu způsobené virem *varicella zoster* (VZV) ze skupiny herpesvirů (Obr. 2).

Historie

Onemocnění bylo známé již ve středověku. Objev, že centrum onemocnění se nachází ve spinálních gangliích poprvé popsal v roce 1848 von Bärensprung a nazval onemocnění ganglionitis acuta posterior (1). Vztah mezi herpes zoster a varicelou byl objasněn pra-

MUDr. et MUDr. Pavel Konrád
Kožní ambulance, Černošice; LaserMed, s. r. o., Praha
pavel.konrad@volny.cz

Cit. zkr.: Med. Praxi. 2023;20(4):212-218
Článek přijat redakcí: 20. 5. 2023
Přijato k tisku: 23. 6. 2023